

62 כן אם חסר מהם יכול הוא להשלים את החסר ממה שיביא מביתו,
63 ולא על כך נאמר שמנחה שחסרה פסולה. וריש לקיש שאמר שלא
64 יביא מתוך ביתו וימלאנה, טעמו הוא שקדושת פלי קבעה ליה -
65 קידוש המנחה בכלי קובע אותה בשם מנחה שעליה נאמר שאם
66 חסרה פסולה.
67 הגמרא מקשה על ריש לקיש: איתיביה רבי יוחנן לרבי שמעון בן
68 לקיש ממשנה בנגעים (פ"ד מ"ג) ששינוי בה, לוג שמן של מצורע
69 שנתקדש בכלי שרת, וחסר הלוג משיעורו ואין בו לוג, אם אירע כן
70 עד שלא יצק -לפני שיצקו הכהן את הלוג על כפו השמאלית,
71 וימלאנו עד שיושלם לשיעור לוג. ומוכח מדברי המשנה שאף
72 שנתקדש הלוג בכלי לא נקבע באופן שאי אפשר לשנותו, ולפי זה אף
73 במנחה אין קדושת כלי קובעת בה שלא יוכל למלאותה כשחסרה,
74 וכדברי רבי יוחנן ושלא כדברי ריש לקיש.
75 מסיקה הגמרא: תיובתא - אכן תשובה היא לדברי ריש לקיש שדברי
76 המשנה סותרים את דבריו.
77 מחלוקת נוספת: איתימר, שירים של מנחה, כלומר, מה שנותר
78 במנחה לאחר שנקמצה, שחקרו ונתמעטה מידתן בין הקמיצה
79 להקמירה של הקומץ על גבי המזבח, רבי יוחנן אמר, אף שחסרו בכל
80 זאת מקטיר את הקומץ עליהן, וריש לקיש אמר, כיון שהמנחה
81 חסירה עתה, אין מקטיר קומץ עליהן.
82 הגמרא מבארת במה נחלקו. אומרת הגמרא: אליבא -[בדעתו] דרבי
83 אליעזר, שדבריו יובאו מיד, בולי עלמא לא פליגי - בין רבי יוחנן
84 ובין ריש לקיש אינם חולקים, שיכול הוא להקטיר את הקומץ אף
85 שחסרו השירים, כי פליגי - במה נחלקו, אליבא -[בדעתו] דרבי
86 יהושע, האם גם לדבריו יכול הוא להקטיר את הקומץ או שאין הוא
87 יכול להקטירו.
88 דתנן במשנה להלן (כו), נטמאו שיריה של המנחה, או שנסרפו
89 שיריה או שאבדו שיריה ואינם, כמדת -[כפי שיטת] רבי אליעזר,
90 שאמר (פסחים עז) שאפשר לזרוק דמו של קרבן אף אם אין בשרו קיים
91 [כגון שנטמא או נשרף או אבד], אף כאן שאבדו שירי המנחה פשרה
92 המנחה להקטיר את קומצה, כמדת רבי יהושע, שאמר (שם) שאם אין
93 בשר הקרבן קיים אינו זורק את הדם, אף כאן שאבדו שירי המנחה,
94 פסולה, ואי אפשר עוד להקטיר את קומצה. ברור שהכל מודים
95 שלרבי אליעזר הסובר שאפשר לזרוק את הדם גם אם אין הבשר
96 קיים וכן אפשר להקטיר את קומץ המנחה גם אם אין השירים
97 קיימים, שאם חסרה המנחה אחר שנקמצה יכול הוא להקטיר את
98 קומצה. לא נחלקו אלא בדעת רבי יהושע שאמר שאם אבד בשר
99 הקרבן שאין זורק את דמו, וכן שאם אבדו שירי המנחה שאין
100 להקטיר את קומצה.
101 מאן דפסל - ריש לקיש הפוסל מנחה שחסרה בין קמיצה להקטרה,
102 סובר שדבריו הם כדברי רבי יהושע, וכאומר. ומאן דמכשר - ורבי
103 יוחנן המכשיר מנחה זו, דעתו היא שעד כאן לא אמר רבי יהושע
104 ה"ם -[שם] שאבדו שירי המנחה, שאינו מקטיר את קומצה, אלא
105 באופן דלא אישתייר - שלא נשאר הימנה דבר, אבל היכא
106 דאישתייר - באופן שנשתייר הימנה כזית, אפילו רבי יהושע מודה
107 ליה -[לרבי אליעזר] שמקטיר את הקומץ.
108 הגמרא מביאה ברייתא בה מבואר שרבי יהושע לא פסל קרבן שחסר
109 באופן שנשתייר הימנו כזית: דתניא בברייתא לגבי זבח שאבד בשרו,
110 רבי יהושע אומר, כל הובחים שבתורה שנאבדו או נשרפו בשרם
111 קודם זריקה, באופן שנשתייר מהם כזית לאכילה או כזית
112 חלב להקטרה, זורק את הדם, שזריקת הדם באה להתיר את את
113 החלבים להקטרה או את השרץ לאכילה, והרי זה כזית שהיא
114 תמורתו. אולם אם נשתייר מהם רק פחצי זית בשר ופחצי זית חלב,
115 אף שאם נצרך שני חצאים אלו זה בזה כזית, אינו זורק את הדם,
116 משום שבאופן זה אין הזריקה מתרת כזית שלם לזרע או למזבח,
117 ואין אכילת אדם ואכילת מזבח מצטרפות יחד. ובקרבן עולה, אם
118 אירע כן שאבד בשרו או נשרף, אפילו נשתייר פחצי זית בשר ופחצי
119 זית חלב, וביחד נשתייר כזית שלם, זורק את הדם, מפני שבעולה
120 כולה לזית, שהיא כולה מוקטרת על המזבח, ואין בה חילוק בין בשר
121 לחלב, ונמצא שהזריקה מתירה כזית שלם להקטרה. ובמנחה, אף
122 על פי שפולה קיימת ולא חסרה דבר, לא יזרק את הדם.

1 'כל קרבנם לכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשמים וגו' בקדוש
2 הקדשים תאכלנו, ומשמע שהכוונה להיכל, שמותר לאכול שם
3 קדשי קדשים. והא למה לי קרא - ולפי סברת רבי יוחנן קשה מדוע
4 הוצרך רבי יהודה בן בתירא לפסוק זה, לימא - היה לו ללמוד זאת
5 ממה שנאמר לגבי מנחה (ויקרא ט) 'והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו
6 וגו' בפי' אהל מועד יאכלוהו, ולא יהא חצר אהל מועד שהוא
7 מפל המור מן אהל מועד עצמו שהוא העיקר, שאם אפשר לאכול
8 בעזרה ובחצר כל שכן שאפשר לאכול באהל מועד ובהיכל, אלא
9 בהכרח שאין ללמוד דינים מהעזרה להיכל מחמת סברא זו שלא
10 יהיה טפל חמור מן העיקר, ובדומה לכך אין להוכיח ששחיטת שלמים
11 כשירה בהיכל משום סברא זו, וקשה על רבי יוחנן שהוכיח כן.
12 מתרצת הגמרא: יש לחלק בין הדברים, שם לגבי שחיטת שלמים,
13 עבודה היא, וכיון דמכובד הדבר שאדם עובד את רבו במקום רבו
14 על כן אמרינן -[אומרים אנו] סברא זו שלא יהא מפל המור מן
15 העיקר, ואם הוא שוחט בעזרה כל שכן שהוא יכול לשחוט בהיכל,
16 שנחשב יותר מקומו של הקב"ה, אולם לגבי אכילה של קדשי
17 קדשים, כיון שאין זה ממידת דרך ארץ שיהיה אדם אוכל במקום
18 רבו, על כן לענין זה, מעמא דכתב קרא - דווקא מפני שנאמר בפסוק
19 'בקודש הקדשים תאכלנו, הא לא כתב קרא - אבל אם לא היה
20 נכתב כן, לא יהא מפל המור מן העיקר לא אמרינן -[לא היינו
21 אומרים], שארבה אכילה במקום המקודש יותר נחשבת וקולא,
22 ובוזה הסברא ונתנת שבטפל נקל ולא בעיקר, ואין ללמוד מכך
23 שאוכלים בעזרה, שיהיה מותר לאכול גם בהיכל החמור ממנה, ולכן
24 הוצרך רבי יהודה בן בתירא לדרוש את היתר האכילה בהיכל מפסוק
25 מיוחד, ואין מדבריו סתירה לרבי יוחנן שאמר סברא זו לגבי שחיטה.
26 הגמרא מביאה מחלוקת אודות מנחה שנבללה מחוץ לעזרה: איתימר
27 - נאמר בבית המדרש, פללה למנחה מחוץ לעזרה, רבי יוחנן
28 אמר, המנחה פסולה, משום שעל הבליה להיעשות בפנים, וריש
29 לקיש אמר, המנחה פשרה.
30 הגמרא מבארת את טעמי מחלוקתם: ריש לקיש שאמר שהמנחה
31 כשרה, טעמו הוא דכתיב (שם א) 'נפש כי תקריב קרבן מנחה לה'
32 סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה, ולא נזכר כאן
33 כהנים כלל, וקרי - ורק בפסוק שלאחריו (שם ב) נאמר 'והביאה אל
34 בני אהרן הכהנים וקמין, ומתבאר מן הפסוקים שרק מקמיצה
35 ואילך מצות כהונה, למד בזה הכתוב על העבודות יציקה ובלילה
36 הנעשות קודם לקמיצה שפשיין הן כזית. ומדכהונה לא פשיא, פנים
37 נמי לא פשיא - וממה שאין עבודות אלו צריכות כהונה, יש ללמוד
38 שאף אינן צריכות להיעשות בפנים, ולפיכך אם בלל מחוץ לעזרה,
39 כשירה המנחה. ורבי יוחנן שאמר שהמנחה פסולה, טעמו הוא
40 שפיון העשייתה של הבליה בכלי שרת הוא, על כן נהי -[אם אמנם]
41 דכהונה לא פשיא, פנים מיהת פשיא - הגם שאין הבליה טעונה
42 כהונה, אולם עליה להיעשות בפנים, ואם נעשתה בחוץ נפסלה
43 המנחה, שכל עבודה הנושעת בכלי שרת צריכה להיעשות בתוך
44 העזרה דווקא.
45 ברייתא מסייעת לרבי יוחנן: תניא בנותיה - שינוי ברייתא כדעתו
46 דרבי יוחנן, פללה ור למנחה, פשרה, אולם אם בללה מחוץ להומת
47 העזרה, פסולה.
48 הגמרא מביאה שתי מחלוקות בין רבי יוחנן וריש לקיש אודות מנחה
49 שחסרה קודם קמיצה ושחסרה לאחר קמיצה: להלן (ע"ג) שינוי
50 שמנחה שחסרה משיעור סולתה או שמנה פסולה, שנאמר (ויקרא א) 'והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו, ודורשים מן המנחה' פרט
51 למנחה שנחסר ממנה. איתימר, מנחה שנתקדשה בכלי כשיש בה,
52 שיעורה, שחקרה -[שנחסר ממנה] קודם קמיצה, רבי יוחנן אמר,
53 יביא מתוך ביתו סולת או שמן כפי מה שחסרה, וימלאנה, שאין
54 חסרון פוסל במנחה אלא שחסרה אחר קמיצה, וריש לקיש אמר,
55 לא יביא סולת או שמן מתוך ביתו וימלאנה, אלא פסולה היא ואין
56 לה תקנה, שגם קודם קמיצה פוסל חסרון במנחה.
57 רבי יוחנן שאמר שאם חסרה קודם קמיצה מביא סולת או שמן מתוך
58 ביתו וימלאנה, טעמו הוא שהקמיצה קבעה ליה - רק הקמיצה
59 קובעת את הסולת והשמן בשם מנחה ואי אפשר לשנותם, אבל קודם
60 לכן יכול הוא להחליפם באחרים, אף שכבר נתקדשו בכלי יחד. ועל

59 שעדיין נותר מן הלחם, הלא רבי אליעזר אפילו בשורף ואבוד הלחם
 60 כולו נמי (וגם כן) מַכְשֵׁר, ובעל כרחך שהברייתא נשנתה כדעת הכל,
 61 שגם רבי יהושע הסובר שאם אבדו או נשרפו כל השיריים אינו
 62 מקטיר קומץ עליהם, ובדומה לכך אם אבדו או נשרפו כל הלחם אינו
 63 מקטיר את הבזיכין, מכל מקום אם חסרו מקצתם מקטיר את הקומץ,
 64 ועל כן גם אם נפרס הלחם ונותר הימנו כזית שמקטיר את הבזיכין,
 65 ושלא כדבריו.
 66 אומרת הגמרא: **אִישְׁתִּיק** [שתק] ריש לקיש ולא השיב, לפי שלא
 67 מצא תירוץ לקושיא זו שהקשה עליו רבי יוחנן.
 68 הגמרא דנה האם ניתן להרץ קושיא זו. שואלת הגמרא: **וְאִמְרֵי**
 69 [ומדוע] שְׁתַּק ריש לקיש ולא השיב, לִמְאָה לִיה – יכול היה לומר לו
 70 לרבי יוחנן שאין להקשות מלחם הפנים שחסר על מנחה שחסרה,
 71 לפי שלחם הפנים שהוא קרבן צבור, שְׂאֵנִי [שונה] הוא ממנחת
 72 יחיד, שהוֹאִיל וְאִישְׁתִּיק [והותרה] מוֹמְאָה לְנִבְיָהּ [אצלם,
 73 בקרבנות צבור], אִישְׁתִּיק נְמִי [והותרו גם] חֲסָרוֹת. משיבה הגמרא:
 74 **אָמַר רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, וְזֹאת אֲמַרְתָּ** – זה שלא השיב כן ריש
 75 לקיש לרבי יוחנן, אומר, שתִּתְּקַרְוֵן במנחה כְּבַעַל מוֹם דְּמִי [דומה],
 76 וְאֵין בְּעַל מוֹם כֶּשֶׁר גַּם כְּצַבּוֹר, ועל כן אם חסר פוסל במנחת יחיד
 77 אין לומר 'ציבור שאני' ולהכשיר פסול זה במנחת ציבור כמו לחם
 78 הפנים, ומשום כך שתק ריש לקיש ולא תירץ כן.
 79 אומרת הגמרא: יתיב [ישב] **רַב פִּפְאָה וְקֹאֲמֵר לְהָא שְׂמַעְתָּא** – ואמר
 80 שמוענה זו שרבי יוחנן הקשה לריש לקיש וריש לקיש שתק ולא ענהו
 81 שקרבנות ציבור שונים בכך מקרבנות יחיד. **אָמַר לִיה [לו] רַב יוֹסֵף**
 82 **בְּרַ שְׂמַעְיָה לְרַב פִּפְאָה, וְכִי מְדוּעַ הִיָּד לֹא לַעֲנוּת כִּךְ, מִי לֹא עֲסָקִינָן** –
 83 האם אין נדון המחלוקת דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ בְּמַנְחַת הַעוֹמֵר גַּם
 84 כן, דְּקַרְבָּן צִיבּוֹר הִיא, וְפָלְגִי – וגם בה חלקו, ודעתו של ריש לקיש
 85 היא שאם חסרה בין קמיצה להקטרה פסולה, לפיכך לא השיב לרבי
 86 יוחנן בחילוק זה.
 87 הגמרא מביאה מקורות לפסול חסר: **אָמַר רַב מְלָכִין, תֵּנָא תְדָא** –
 88 שנינו בברייתא אחת, נאמר במנחה (ויקרא ב ב) **וְהִבִּיֵאֵה אֶל בְּנֵי אֹהֶרֶן**
 89 **הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מֵלֶא קָמְצוּ מִסְּלֹתָהּ וּמִשְׁמֶנֶהּ עַל כָּל לִבְתָּהּ / וְגו',**
 90 **וְיֵשׁ לְדֹרוֹשׁ מִמָּה שֶׁנֶּאֱמַר 'מִסְּלֹתָהּ' וְלֹא 'מִסּוֹלָתָה',** שבא הכתוב ללמד
 91 **שָׂאֵם חֲסֵרָה הַסּוֹלָתָה כָּל שְׂחֵאָה, פְּסוּלָהּ הַמַּנְחָה,** וכן יש לדרוש ממה
 92 שנאמר **'מִשְׁמֶנֶהּ'** ולא 'מִשְׁמֵן', שבא הכתוב ללמד **שָׂאֵם חֲסֵרָה**
 93 **מִהַשְּׂמֵן כָּל שְׂחֵאָה, פְּסוּל.**
 94 **וְתֵנָא אֲרִיךְ** – ושנינו בברייתא אחרת, נאמר במנחה (שם) **'וְתֵנָא תְרַתְּ**
 95 **מִן הַמַּנְחָה לְאֹהֶרֶן וְלִבְנָיו קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים מֵאִשֵּׁי ה',** שהותרה באכילה
 96 רק 'מנחה', שמשמעה מנחה שלימה. **פְּרַט לְמַנְחָה שְׂחֵרָה הִיא**
 97 **[שירייה],** שלא הותרה באכילה, ומשמע גם שרק מנחה שנעשתה
 98 כתיקונה נאכלת, ועל כן יש למעט גם מנחה שְׂחֵרָה קוֹמְצָה, וכן
 99 מנחה שְׂלֵא הַקְטִיר מְלֹבְנָתָה בְּלוּם, שהרי נדרש מן הכתובים (להלן
 100 ב) שקומץ חסר פסול ושהקטרת הלבונה מעכבת את הקומץ. בכל
 101 אחד משני הברייתות שהביאה הגמרא, נדרש פסול חסר מפסוק
 102 אחר, באחת מ'מסלטה ומשמנה' ובאחרת מ'מן המנחה'.
 103 הגמרא מבארת מדוע נצרכות שתי דרשות לפסול מנחה שחסרה:
 104 פסול חסר נדרש בכל אחת מהברייתות מפסוק אחר, בראשונה
 105 מ'מסלטה ומשמנה' ובשניה מ'מן המנחה'. **וְיֵשׁ לְשֹׂאֵל, תְרַי קְרָא**
 106 **[שתי הדרשות מן הפסוקים] פְּסוּל חֲסָרוֹת, לְמָה לִי, לְאֹ –** האם
 107 אין לומר שבאו שני פסוקים אלו חד [אחד] ללמד לְמַנְחָה שְׂחֵרָה
 108 קוֹדֶם קְמִיצָה שהיא פסולה ואין תקנה למלא את החסר בה, וְחַד
 109 ללמד לְשִׁירִים שְׂחֵרָה בִּין קְמִיצָה לְהַקְטִירָה שהמנחה נפסלת בכך
 110 ואין להקטיר את הקומץ, וְתִיּוּבְתָא [ופירכא] היא על דבריו דְּרַבִּי
 111 יוֹחָנָן בְּתִרְוִיָּהּ [בשני נידונים אלו], שרבי יוחנן הכשיר בין מנחה
 112 שחסרה קודם קמיצה על ידי שיביא מבתו יומלכאנה, ובין מנחה
 113 שחסרה בין קמיצה להקטרה שיכול להקטיר את הקומץ, וכמבואר
 114 לעיל (ע"א), ואילו הברייתות דורשות לפסול בשניהם.
 115 דוחה הגמרא: **לֹא כְפִי שֶׁאֲמַרְתָּ, אֲלֵא כִּךְ יֵשׁ לְבֹאֵר אֶת שְׁתֵּי הַדְּרָשׁוֹת,**
 116 **פְּסוּק חַד בֵּא לְלַמֵּד לְמַנְחָה שְׂחֵרָה קוֹדֶם קְמִיצָה דְּאִי [שֶׁאִם]**
הַמֶּשֶׁךְ בַּעֲמוּד קַטְס

1 רבי יוחנן המכשיר בשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה סובר שאין
 2 ללמוד מדברי רבי יהושע דלהלן (ב) שפסל בשיריים שאבדו, שיש
 3 לפסול גם בשיריים שחסרו, משום ששם מדובר שלא נותר מהשיריים
 4 כלום, ואילו כאן מדובר שנותר מהם שיעור כזית ואפשר להקטיר
 5 עליו את הקומץ, וכפי שזורקים דם על קרבן בהמה שחסר אם נותר
 6 הימנו כזית בשר.
 7 הגמרא מבארת את סוף דברי הברייתא. שואלת הגמרא: **מַנְחָה**
 8 **שֶׁשֶׁנִּינוּ בְּבִרְיָאָה שֶׁאִפִּילוּ כּוֹלָה קִיּוּמָתָא אִינוּ זוֹרֵק אֶת הַדָּם, מֵאִי**
 9 **עֲבִידְתָּהּ** – מה מעשיה, כלומר מה זריקה יש בה, והלא אין בה דם
 10 כלל. משיבה הגמרא: **אָמַר רַב פִּפְאָה, כּוּוּנַת הַבְּרִייתָא לְמַנְחַת נְסָכִים**
 11 **הַבָּאָה עִם הַזֹּבֵחַ, שֶׁאֵם אֲבָד כָּל בֶּשֶׂר הַקְּרָבָן, אִינוּ זוֹרֵק אֶת הַדָּם אִף**
 12 **שְׁכַל מַנְחַת הַנְּסָכִים קִיּוּמָתָא.** וצריכה הברייתא לומר כן, משום דְּקָלָא
 13 **דְּעִקְתָּ אִמְנִיָּא** – היה עולה על דעתך לומר, שהוֹאִיל וְכִהְיִי וְכֵּחַ
 14 **אֲתִיָּא בִּי נוֹפִיָּה דְּבִבְחַת דְּמִיָּא** – כיון שהמנחה באה עם הקרבן, על כן
 15 היא כחלק מגופו ויהיה די בשיריה שיוכל לזרוק את הדם, שהרי חלק
 16 מן הקרבן קיים, **קָא מְשַׁמְעַע לִן** – משמיעתנו הברייתא שאין הדבר כן,
 17 אלא שצריך שישאר חלב או בשר דווקא.
 18 הגמרא חוזרת למחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש, ומבארת את דעת
 19 ריש לקיש הפוסל מנחה שחסרו שירייה. אומרת הגמרא: **וְמֵאִי דְּפִסְלָא**
 20 **רִישׁ לְקִישׁ הָאֲמַר בְּדַעַת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁמַּנְחָה שֶׁחֲסָרוּ מְקַצֵּת שִׁירִיָּה**
 21 **בִּין קְמִיצָה לְהַקְטִירָה, אִף שְׁנוֹתָר כּוּיָת אִין מְקַטִּיר אֶת קוֹמְצָה, וְאִף עַל**
 22 **פִּי שְׁקָרְבָן בְּהַמָּה שֶׁאֲבָד בִּשְׂרוֹ וְנֹתָר וְנֹתָר הַיִּמְנוּ כּוּיָת אֲפַשֵּׁר לְזוֹרְקוֹ**
 23 **גַּם לְדַעַת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, סוֹבֵר, דְּשְׂאֵנִי הֶקְא** – שונה מנחה מקרבן בהמה,
 24 שכאן במנחה ישנו לימוד מיוחד לפסול גם בחסרו רק מקצתו, **דְּאָמַר**
 25 **קְרָא** – שנאמר בפסוק (ויקרא ב ט) **'וְהָרִים הַכֹּהֵן מִן הַמַּנְחָה אֶת**
 26 **אֲזִכְרֹתָהּ וְהַקְטִיר הַמְּזֻבָּחָה, וְיֵשׁ לְדֹרוֹשׁ אֶת הַתִּיבָה 'הַמַּנְחָה'**
 27 **שְׁכוּוּנָתָה לְמַנְחָה בְּשִׁלְמוֹתָה, וְאֲמַרְתָּ הַתּוֹרָה שִׁיקְטִיר רַק אֶת הַקוֹמֵץ**
 28 **הַבֵּא מִן 'הַמַּנְחָה' וְהִינֵנו עַד דְּאִיתָא** – ורק אם ישנה לְכוּלָה מְנַחָה
 29 **(לֹא) יְקַטִּיר וְלֹא נַחֲסֵר הַיִּמְנָה דְּבַר.**
 30 הגמרא מבארת את דעת רבי יוחנן. מבררת הגמרא: **וְאִירִךְ** – רבי
 31 יוחנן החולק על ריש לקיש ומכשיר מנחה שחסרה בין קמיצה
 32 להקטרה, כיצד ידרוש פסוק זה שממנו דרש ריש לקיש שלא כדעתו.
 33 אומרת הגמרא: רבי יוחנן ידרוש את הפסוק 'מִן הַמַּנְחָה' שהכוונה
 34 לְמַנְחָה הַשְּׁלִימָה שְׂחֵרָתָה כְּבָר [שְׁלִימָה בְּשַׁעַת קְמִיצָה שְׂחֵרָתָה שְׂחֵרָתָה
 35 יְקַטִּיר, אִף עַל כֵּךְ דְּהִשְׁתָּא [שעתה] אִינְהָ שְׁלִימָה].
 36 הגמרא מקשה על ריש לקיש מברייתא אודות לחם הפנים שנפרס בין
 37 סילוק הבזיכין להקטרותם: **אִיתִיבִיהּ [הקשה] רַבִּי יוֹחָנָן לְרִישׁ לְקִישׁ**
 38 **מְבִרִיתָא, מַעֲרַכְתָּ לַחֵם הַפְּנִים שְׁעַד שְׂלֵא פְּרָקָה [סילקה] מִן**
 39 **הַשּׁוֹלֶחַן נְפָרָם [נחתך] [לחמה], הַלְחָם פְּסוּל לְאֲכִילָה, שְׁהָרִי הוּא**
 40 **חֲסֵר, וְאֵין מְקַטִּיר עָלָיו אֶת הַכּוּיָבִין, וְאִילוּ אִם מְשַׁפְּרָקָה לְמַעֲרַכְתָּ**
 41 **הַלחם נְפָרָם לְחֵמָה, הַלְחָם פְּסוּל, שְׁהָרִי חֲסֵר וְנַפְסֵל, וְאִף עַל פִּי כֵּן**
 42 **מְקַטִּיר עָלָיו אֶת הַכּוּיָבִין, עַד כֵּן דְּבִרֵי הַבְּרִייתָא, וְאָמַר רַבִּי**
 43 **אֲלֵעִזָּר, לֹא פְסוּלָה הַבְּרִייתָא רַק בְּאוּפֵן שְׂפָרְקָה מְמַשׁ, אֲלֵא פְסוּלָה גַּם**
 44 **אִם נִפְרַס הַלחם בִּיּוֹן [אחד] שְׁהִנִּיעַ זְמָנָה שֶׁל הַמַּעֲרַכָה לְפָרְקָה, וְאִף**
 45 **עַל פִּי שְׂלֵא פְּרָקָה עֲדִין.** ואם כן מצא מבואר בברייתא, שאם
 46 פרקה מן השולחן ונטל את הבזיכין להקטרה, וונטילה זו היא כקמיצה
 47 במנחה, ואחר כך נפרס הלחם, מקטיר את הבזיכין, ואם כן הוא הדין
 48 לגבי שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה שמקטיר קומץ עליהם.
 49 הגמרא מביאה משא ומתן בין ריש לקיש לרבי יוחנן בתירוץ קושיא
 50 זו: **אָמַר לִיה רִישׁ לְקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן, אִין לָךְ לְהַקְשׁוֹת עָלֵי מְבִרִיתָא זו,**
 51 **שֶׁאֲפַשֵּׁר לְזוֹרֵק הָא מְנִי –** מי הוא ששנה ברייתא זו, **רַבִּי אֲלֵעִזָּר הִיא,**
 52 **שֶׁאֲמַר שְׁגַם אִם חֲסָרוּ כָּל הַשִּׁירִיִּים וְאֲבָדוּ, מְקַטִּיר קוֹמֵץ עֲלֵיהֶם, וְהוּא**
 53 **הַדִּין שֶׁאֵם נִפְרַס הַלחם או אפילו אבד לגמרי, שמקטיר את הבזיכין.**
 54 **אָמַר לִיה רַבִּי יוֹחָנָן לְרִישׁ לְקִישׁ, אֲנָא אִינְהָ אֲמִיָּא [הלא אני אומר] לָךְ**
 55 **מְשַׁנְּהָ שְׁלִימָה** – ברייתא שנשמעה בסתם ולא נאמר בה שהיא רק
 56 לשיתת תנא פלוני, **וְאָמַרְתָּ לִי אֶת שְׂרַבִּי אֲלֵעִזָּר הִיא, בְּתַמִּיָּה, הִיאֲךְ**
 57 **יִתְכֵן לְזוֹרֵק כּוּ, אִי [אם] רַבִּי אֲלֵעִזָּר הִיא, מֵאִי אִירִיא –** מדוע נקט
 58 **הַתְּנָא דּוּקָא אִם נְפָרָם לַחְמָה מְקַטִּיר אֶת הַבּוּזִיכִין, שֶׁמִּשְׁמַע מִכְךְ**

המשך ביאור למס' מנחות ליום חמישי עמ' א

1 ועוד יש ללמוד שמנחה, דהיינו סולת, קדושה גם בלא שנתן עליה
 2 לְבוּנָה, שְׁכָן מְצִינּוֹ בְּמִנְחַת נְסֻכִים שאין בה לבונה והיא מתקדשת.
 3 אלא שמנחת נסכים יש בה שמן, ועל כן אין ללמוד הימנה אלא
 4 שמנחה שיש בה שמן מתקדשת בלא לבונה.
 5 ועוד יש ללמוד יותר מזה, שמנחה קדושה אף בלא שיש בה שְׁמֶן
 6 וּבְלֹא שנתן עליה לְבוּנָה כלל וכלל, שְׁכָן מְצִינּוֹ בְּמִנְחַת הַזֵּיתָא שאין
 7 בה לא שמן ולא לבונה והיא מתקדשת.

8 וכן יש ללמוד ששְׁמֶן וּלְבוּנָה קָדְשֵׁי – (מתקדשים בכלי שרת) הָאֵי
 9 בְּלֹא הָאֵי וְהָאֵי בְּלֹא הָאֵי – שמן לבדו בלא סולת ולבונה וכן לבונה
 10 לבדה בלא סולת ושמן, שְׁמֶן מתקדש כשהוא לבדו, שְׁכָן מְצִינּוֹ בְּלוֹג
 11 שְׁמֶן שֶׁל מְצוּרָע שהוא בא בפני עצמו ומתקדש, וּלְבוּנָה מתקדשת
 12 כשהיא לבדה, שְׁכָן מְצִינּוֹ בְּלְבוּנָה הַפָּאָה בְּבוֹכֵינן שהיא מתקדשת
 13 לבדה.
 14 הגמרא מביאה דעה החולקת על רב: וְרַבִּי הִנִּינָא אָמַר,

המשך ביאור למס' מנחות ליום שישי עמ' ב

1 מְבִיא מִבֵּיתוֹ סולת ושמן וּמִלְאָנָה, אֵין – אכן היא כשירה, וכדברי
 2 רבי יוחנן, וְאֵי לֹא הֵבִיא וּמִלֵּא אֵת הַחֶסֶר לֹא כשירה. ופסוק דָּד בא
 3 ללמד לְשִׁירִים שְׁחָסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטִירָה דָּאָף עַל גַּב דְּמַקְטִיר
 4 קוּמִין עֲלֵיהֶן, וכדברי רבי יוחנן, בכל זאת אוֹתֵן שִׁירִים אֲסוּרִים
 5 לְאֲכִילָה. ונמצא לפי זה שאין הדרשות סותרות את דברי רבי יוחנן.
 6 מאחר שנתבאר שגם לרבי יוחנן שמקטיר קומץ על שיריים שחסרו,
 7 אין השיריים נאכלים, מביאה הגמרא מחלוקת מדיכן למדים זאת:
 8 דְּאֵיבְעִיא לְהוּ – שנסתפקו בני הישיבה, לְדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן הָאוּמֵר
 9 שִׁירִים שְׁחָסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטִירָה שֶׁמַּקְטִיר קוּמִין עֲלֵיהֶן, אוֹתֵן
 10 שִׁירִים מָה הֵן בְּאֲכִילָה, האם הם מותרים באכילה או שאינם
 11 מותרים. אָמַר וְעִירֵי, אָמַר קָרָא – נאמר בפסוק (שם) וְהִנֹּתְרָת מִן
 12 הַמִּנְחָה לְאֶהָרָן וּלְבָנָיו, ויש לדרוש שרק הותר עצמו, כלומר
 13 השיריים מן הקומץ, ניתנים לאכילה לאהרן ובניו, ולא אם חסרו
 14 השיריים, שאז הם נחשבים הַנֹּתְרָת מִן הַנֹּתְרָת. וְרַבִּי יֵנָאי אָמַר,
 15 הַמְקוּר שאין השיריים מותרים באכילה הוא מדרשה אחרת, שֵׁנֵאמַר
 16 וְהִנֹּתְרָת מִן הַמִּנְחָה, שהכוונה לַמִּנְחָה שְׁהִיָּתָה בְּכָר שלימה בעת
 17 ההקטרה ולא ממנחה שנחסרה קודם לכן.
 18 שֵׁנִינּוּ בַּמִּשְׁנָה (לעיל ה), קָמִין בְּשִׁמְאֵל (ובו') פסול.
 19 הגמרא מבארת את מקורו של דין זה. מִבְּרַת הַגְּמָרָא: מְנָא הֵנִי מִילֵּי
 20 – מדיכן למדנו דין זה, שקמיצה בשמאל פסולה. אוֹמַרְת הַגְּמָרָא:
 21 אָמַר רַבִּי יוֹרָא, דְּאָמַר קָרָא – שֵׁנֵאמַר בַּפְּסוּק (ויקרא ט ז) וַיִּקְרַב אֶת
 22 הַמִּנְחָה וַיִּמְלֵא בָּהּ מִמֶּנָּה, והיינו שקמצה בכפו, כָּף זֶה שֶׁמֶן בּו,
 23 אֵינִי יוֹדֵעַ מָהוּ, אם כף יד ימין או כף יד שמאל, אוֹלַם כְּשֶׁהוּא אוֹמַר
 24 בַּקְּרִבּוֹת מְצוּרַע עֹשִׂיר (שם יד טו) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִלֹּג הַשֶּׁמֶן וַיִּצַק עַל
 25 כָּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית, הדגיש הכתוב שיוצק על 'כף הכהן
 26 הַשְּׂמָאלִית', ללמדנו שדווקא כָּאֵן הכף היא הכף שביד הַשְּׂמָאלִית,
 27 הָאֵ – (אבל) בשאר כָּל מְקוֹם שֵׁנֵאמַר כָּף, אֵינּוּ מְדַבֵּר אֵלָּא בַּכֹּף יַד
 28 יְמִין, ומעתה כיון שֵׁנֵאמַר שֶׁמֶן מִנְחָה נְעֻשִׂית בַּכֹּף, הַכּוּוּנָה הִיא
 29 לְכַף הַיָּמִנִית.
 30 שואלת הגמרא: כיצד אפשר לדרוש ממה שהדגיש הכתוב אצל
 31 מְצוּרַע שִׁוּצַק עַל כָּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית, שבשאר כל מקום שֵׁנֵאמַר כָּף
 32 הַכּוּוּנָה לְכַף יְמִין, וְהָאֵ מִיבְעִי לִיהַ לְגוּפִיהַ – הלא נצרך הפסוק לגופו,
 33 ללמד שיוצקה זו היא דווקא על כף הכהן הַשְּׂמָאלִית ולא הימנית,
 34 ועדיין יתכן שבשאר כל מקום שֵׁנֵאמַר כָּף כָּשֵׁר הֵן כָּף יְמִין וְהֵן כָּף
 35 שְׂמָאל. משיבה הגמרא: 'שְׂמָאלִית' אֲחֵרִינָא – (אחרת) בְּתֵיב, שֵׁנֵאמַר
 36 (שם יד טו) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבְּעוֹ הַיְּמִנִית מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כָּפוֹ
 37 הַשְּׂמָאלִית, וממה שטרח הכתוב להדגיש גם כאן שמדובר בכף

38 שְׂמָאל, אחר שכבר אנו יודעים מן הפסוק הקודם שצריך כף שְׂמָאל,
 39 יש ללמוד שבשאר כל מקום שֵׁנֵאמַר כָּף הַכּוּוּנָה הִיא לְכַף יְמִין.
 40 שואלת הגמרא: וְאֵימָא – ושֵׁמָא נֵאמַר כֵּאֵן בַּמְצוּרַע אֵת הַכֹּלל שֵׁאֵין
 41 מִיעוּט אַחַר מִיעוּט אֵלָּא לְרַבּוּת, שעל כן כיון שמיעטה התורה
 42 פעמיים שלא ליתן מן השמן על כף ימין, בא הכתוב לרבות שאפילו
 43 כף ימין כשירה. משיבה הגמרא: 'שְׂמָאלִית' אֲחֵרִינָא – (נוספת) בְּתֵיב,
 44 שֵׁנֵאמַר גַּם בַּקְּרִבּוֹת מְצוּרַע עֵנִי (שם יד כו) וְזֵמֶן הַשֶּׁמֶן יִצַק הַכֹּהֵן עַל כָּף
 45 הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית, ויש לדייק שדווקא כָּאֵן הכף היא כף היד
 46 הַשְּׂמָאלִית, וְאֵין כָּף אַחַר הַשְּׂמָאלִית אֵלָּא יְמִנִית דווקא, ומעתה
 47 קְמִיצַת הַמִּנְחָה שְׁנַעֲשִׂית בַּכֹּף, תַּעֲשֶׂה בַּכֹּף יַד יְמִין.
 48 שואלת הגמרא: וְאֵימָא – ושֵׁמָא נֵאמַר אֲדַרְבָּתָּה, בא ה'שמאלית'
 49 השלישית ללמד ולומר מָה כָּאֵן מדובר בכף הַשְּׂמָאלִית אֵף בְּעֵלְמָא
 50 נְפִי – (בשאר מקומות גם כן) כאשר נאמר כף הַכּוּוּנָה לְכַף הַשְּׂמָאלִית.
 51 מתרצת הגמרא: אֲרַבְעָה 'שְׂמָאלִית' בְּתֵיבֵי, תְּרִי – (שתיים) בְּעֵנֵי וְתְרִי
 52 – (ושתיים) בְּעֵשִׂיר, שתי הפעמים בעשיר ועוד פעם אחת בעני הן
 53 בפסוקים שהובאו לעיל, והפעם הרביעית היא בפסוק שֵׁנֵאמַר
 54 בַּמְצוּרַע עֵנִי (שם יד כו) וְהִזָּה הַכֹּהֵן בְּאֶצְבְּעוֹ הַיְּמִנִית מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל
 55 כָּפוֹ הַשְּׂמָאלִית, ומכל אלו יש ללמוד שדווקא בַּמְצוּרַע הכף היא
 56 שְׂמָאלִית, ואילו בשאר מקומות הַכּוּוּנָה לְכַף יְמִין דווקא. שאילו
 57 היתה כוונת התורה ללמד שבכל מקום שֵׁנֵאמַר כָּף הַכּוּוּנָה הִיא לְכַף
 58 שְׂמָאל, היתה די בשלש פעמים שיאמר 'שמאלית', אחת לגוף דין
 59 יציקת שמן של מְצוּרַע שהיא בשמאלית, שניה ללמד לכל מקום,
 60 ושלישית בכדי שלא נאמר שהשתיים הראשונות באו למיעוט אחר
 61 מיעוט לרבות כף ימין ללוג שמן של מְצוּרַע. ומאחר שכתבה התורה
 62 'שמאלית' פעם נוספת, על כרחך שבאה ללמד שרק כאן יש ליתן
 63 בכף זו, ואילו בשאר מקומות הַכּוּוּנָה לְכַף יְמִין.
 64 הגמרא דורשת פסוקים נוספים בקרבנות מצורע: אָמַר לִיהַ רַבִּי
 65 יְרֵמְיָה לְרַבִּי יוֹרָא, כיון שדרשת את כל ה'שמאלית' שנכפלו בפרשה,
 66 דרוש גם פסוקים נוספים שנכפלו בה, שיש לשאול אודות 'עַל בְּהֵן
 67 יָדוֹ הַיְּמִנִית וְעַל בְּהֵן רִגְלוֹ הַיְּמִנִית' דְּבַתִּיב – (שנכתבו) בְּשֶׁמֶן
 68 דְּמְצוּרָע (עֵשִׂיר) שנתן עליהם הכהן מלוג השמן, שֵׁנֵאמַר בַּמְצוּרַע
 69 עֹשִׂיר (שם יד ט) וּמִיָּתֵר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כָּפוֹ יָתֵן הַכֹּהֵן עַל תְּנֹף אֵזֶן
 70 הַמִּשְׁתָּה הַיְּמִנִית וְעַל בְּהֵן יָדוֹ הַיְּמִנִית וְעַל בְּהֵן רִגְלוֹ הַיְּמִנִית עַל דָּם
 71 הָאֲשִׁם, ונאמר בַּמְצוּרַע עֵנִי (שם יד כו) וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל
 72 כָּפוֹ עַל תְּנֹף אֵזֶן הַמִּשְׁתָּה הַיְּמִנִית וְעַל בְּהֵן יָדוֹ הַיְּמִנִית וְעַל בְּהֵן רִגְלוֹ
 73 הַיְּמִנִית עַל מְקוֹם דָּם הָאֲשִׁם, לְמָה לִי,